

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАУКИ І ОСВІТИ»

**III Міжнародна науково-практична конференція
науково-педагогічних працівників та молодих науковців**

ПРОГРАМА

09 - 10 листопада 2023 року

ОДЕСА - 2023

ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ЖІНОК У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Єфремов А.О., здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

e-mail: arsen.efremov.2020@ukr.net

Варнавська І.В., кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри соціальних та поведінкових наук

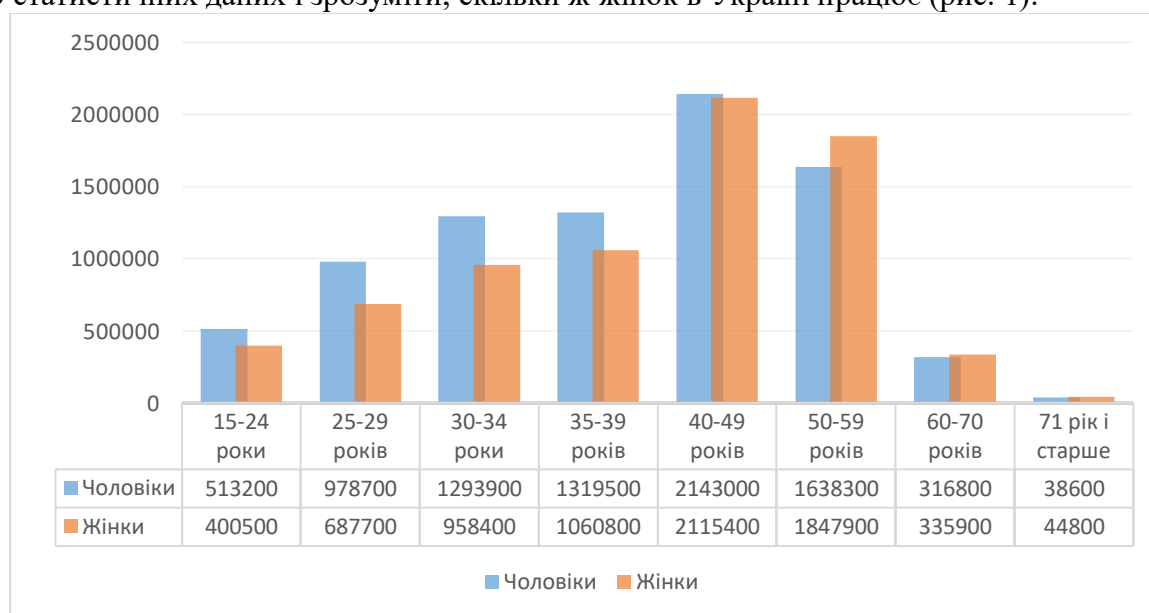
e-mail: vav2005@gmail.com

**Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон, Україна**

Під час аналізу економіки як науки, за твердженням Алессандри Смерілі, вся вона побудована на чоловічності, тобто баченні, яке притаманне чоловікам, адже у часи коли економіка формувалася як наука, інакше не могло й бути. Загалом ця наука заснована відомим чоловіком – Адамом Смітом. У той час, перших жінок економістів того періоду зовсім складно відстежити, бо є підтвердження історичних фактів, що в той історичний проміжок для публікації наукових робіт, жінки були змушені використовувати чоловічі псевдоніми [1].

І варто розуміти, що дійсно, історія є гарним показником того, що жінки більшу частину часу не мали повних прав і свобод, як чоловіки. Тривалий час їм заборонялося публікуватися, працювати, навчатися та самореалізовуватися будь-яким чином. Якщо враховувати числові чинники, то перші організації робітниць у Європі з'явилися лише у 1848 році, в Україні ж жінки отримали право вільно працювати аж після здобуття незалежності в результаті розпаду російської імперії у 1917 році. Але не у всіх галузях. Згадуючи сучасність, варто виокремити 21 грудня 2017 року, коли Верховна Рада Україна скасувала перелік із понад 450 професій, які були заборонені для жінок, зокрема робота у гірничій галузі, металургії, на хімічному виробництві. Обмеження також існували у військовій службі, правоохоронній діяльності, в галузях харчового виробництва, транспорту, зв'язку та навіть сільського господарства. Як приклад, жінка не мала права водити автобус і поїзд метро. Вона могла працювати стюардесою, але не керувати літаком. Зараз же, на щастя, такого розриву і заборон немає.

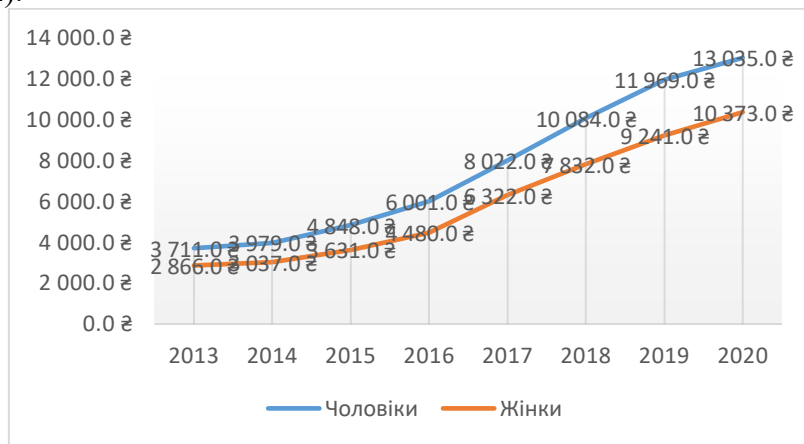
Щоб зрозуміти, наскільки важливою є роль жінок в економіці країни, варто звернутися до статистичних даних і зрозуміти, скільки ж жінок в Україні працює (рис. 1):

Рис. 1. Кількість зайнятих чоловіків та жінок за віком, січень-березень 2021 р. [2].

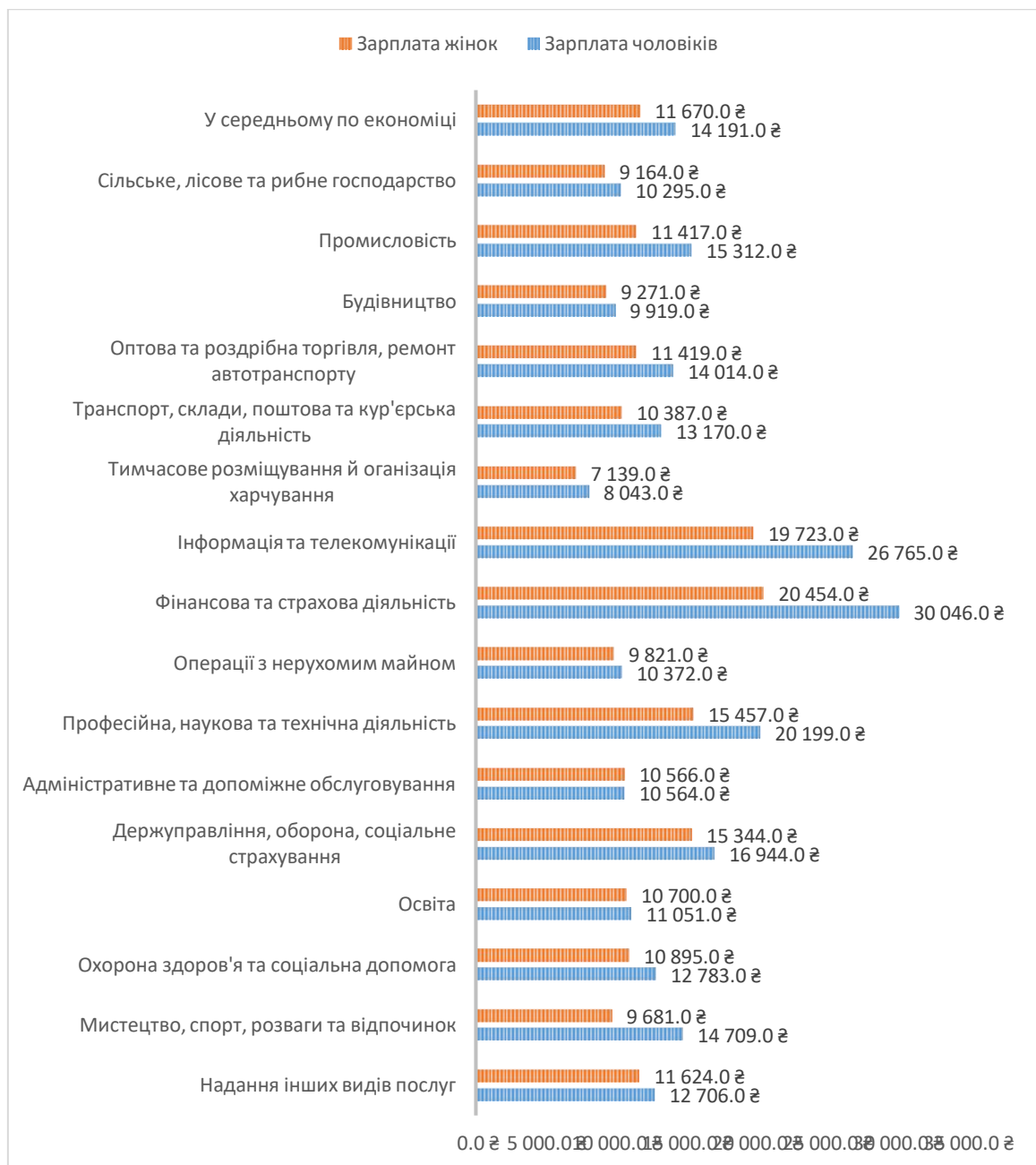
То ж, в загальному бачимо ситуацію, що в Україні офіційно зайнятих чоловіків 8242,0 тис. осіб, в той же час, жінок – 7451,4 тис. осіб. Фактично, можна говорити, що з загальної кількості, яка становить 15693,4 тис. осіб, зайнятість жінок становить 47,5%.

І, на жаль, хоч і існує значне зростання загального рівня середньомісячних заробітних плат, однак все ще є відрив від даного показника. Для порівняння, в 2012 році жінка отримувала 2661 грн, в той час як чоловік – 3429 грн, тобто жінка отримувала 78% від заробітної плати чоловіків. Нині ж, цей розрив скоротився зовсім незначно – на 2% до 80% (рис. 2).

Рис. 2. Середньомісячна заробітна плата жінок і чоловіків протягом 2012-2020 років [3].

Задля більшої деталізованості, вважаємо необхідним наочно проаналізувати розподіл заробітних плат серед жінок і чоловіків за сферою діяльності (рис. 3).

Рис. 3. Середня заробітна плата за сферами діяльності, 1-ий квартал 2021 р. [4].

Як бачимо, за цими даними, у всіх сферах, окрім адміністративного і допоміжного обслуговування, де середні зарплати чоловіків та жінок рівні, зарплати жінок складають 66-97% від зарплат чоловіків.

Така розрізненість у заробітних платах між жінками і чоловіками відома як гендерний розрив у оплаті праці, і це є складною проблемою, яка має різні причини. Варто зазначити, що така нерівність між грошовою винагородою в залежності від статі є недопустимою і порушує принцип рівності та справедливості. Існує низка причин такого розриву в зарплатні:

- жінки частіше обирають професії, де середня заробітна плата традиційно нижча, ніж у професіях, де переважають чоловіки. Цей стереотипний поділ ринку праці призводить до нерівності;
- жінки часто не мають можливості приділяти стільки часу роботі, як чоловіки через сімейні обов'язки, такі як догляд за дітьми та різні побутові справи. Це може обмежувати їхню можливість працювати повний робочий день або ж будувати кар'єру «на рівних» з чоловіками;
- жінки можуть стикатися з дискримінацією на робочому місці, включаючи непорозуміння, менший доступ до можливостей кар'єрного росту та менше підтримки їхніх професійних цілей;

- деякі компанії можуть не мати чітких та справедливих заробітних політик, що призводить до такої різниці в зарплатах між чоловіками та жінками;
- деякі жінки можуть бути менш вибагливими та менш войовничі щодо зарплати та не виставляють відповідні вимоги через страх або відчуття сорому.

Безперечно питання такої нерівності треба вирішувати і в майбутньому вони будуть вирішені. Варто розуміти, що чим меншим буде розрив в заробітній платі між чоловіком та жінкою, тим більшою буде роль жінок в економіці країни. Адже, для порівняння, в Україні за статистичними даними 2019 року зрештою, жінок більше: у віці від 15 до 64 років жінок – 13 млн 068 тис. осіб, а чоловіків – 12 млн 217 тис. осіб. То ж, фактично – це повноцінно не реалізований потенціал, це розум та знання, це підприємницькі здібності, це власне – праця.

Особливо роль жінок підкреслюється в війнах. В Україні ж в 2022 році почалися бойові дії, агресивним вторгненням росії на нашу територію. І варто розуміти, що, якщо багато економічно активних чоловіків пішло на фронт захищати країну, то саме жінки взяли на себе значний об'єм роботи і завдань своїх чоловіків, братів та синів. Українки з початком повномасштабного вторгнення також швидко мобілізувалися – гуманітарні та військові волонтерки, дружини підприємців-добровольців у всіх галузях, включно з фермерством і логістикою, які стали керувати бізнесом чоловіків, жінки, які прямо долучилися до лав ЗСУ.

Окрім цього варто пам'ятати, що за перші місяці 2023 року кожен другий ФОП в Україні відкривали саме жінки [5]. Тому варто розуміти, що роль жінок у повоєнному відновленні нашої країни також буде колосальною. Але перш за все необхідно подолати гендерні стереотипи – українські жінки мають почати отримувати заробітну плату не меншу, ніж чоловіки.

Економічна роль жінок у сучасному світі, на щастя, значно змінилися в порівнянні з минулими століттями. Завдяки цьому жінки активно беруть участь у різних галузях економіки і відіграють різні господарські ролі. Варто виділити такі аспекти важливості економічної ролі жінок:

- сучасні жінки часто працюють в різних сферах економіки, до того ж в тих, які раніше були суто чоловічими. Вони можуть бути підприємцями, фахівцями, управлінцями, робітницями, вчителями, лікарями, інженерами і т. д. Це надзвичайною мірою впливає на загальнодержавний розвиток та забезпечує більше можливостей для жінок отримувати дохід і розвивати свою кар'єру;
- жінки стають більш активнішими в сфері підприємництва, створюючи власний бізнес, а особливо стартапи. Вони вносять вагому економічну роль, створюючи робочі місця, розширюючи підприємства та розвиваючи інновації;
- жінки є основними споживачами товарів та послуг і їхні вибори впливають на споживчий ринок, адже саме вони більшою мірою впливають на рішення про покупки в родинях;
- важливою частиною економічної ролі жінок є їхня участь у домогосподарстві, адже вони часто відповідають за управління сімейним бюджетом, приймають рішення про витрати та як вказувалося вище, забезпечують родину необхідними товарами та послугами;
- деякі жінки обирають бути домогосподарками або зменшувати свою пряму зайнятість, щоб здійснювати догляд за дітьми. Це також важлива та навіть особлива роль, оскільки вони виховують наступне покоління та роблять внесок у формування економічного майбутнього суспільства.

Отже, економічна роль жінок – надзвичайно велика. У 2023 році в Україні жінки перейняли багато обов'язків своїх чоловіків, які зі зброєю захищають нашу державу. Однак, повний потенціал цього ресурсу ще не розкрито через негативну тенденцію гендерної нерівності в заробітних платах. На щастя, прослідковується поліпшення цієї ситуації і такий розрив з кожним роком стає все меншим. І варто пам'ятати, що власне жінки відіграють надзвичайно важливу роль в майбутньому повоєнному відновленні України.

Список використаних джерел

1. Smerilli A.. Donna Economica. Edizion San Paolo. 2020. p. 192

2. Зайнятість населення за статтю, типом місцевості та віковими групами. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/rp/eans/eans_u/arch_znsmv_u.htm (дата звернення: 31.10.2023)

3. Середньомісячна заробітна плата за статтю та видами економічної діяльності за квартал. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/smzp_zs/smzp_zs_ek/smzp_zs_ek_u.htm?fbclid=IwAR1c6Z4X76iYlQd2xhSC8IQWld-deR4j9s11Y1q9oMM5H72qziWAR3nLLfc (дата звернення: 31.10.2023)

4. Середньомісячна заробітна плата за статтю та видами економічної діяльності за квартал. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/smzp_zs/smzp_zs_ek/smzp_zs_ek_u.htm (дата звернення: 31.10.2023)

5. Левчук Ніна. Якою буде роль жінок у відновленні України? Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/10/30/706030/> (дата звернення: 01.11.2023)

УДК 331.526 (477)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ УКРАЇНИ

Єфремов А. О., здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня,
e-mail: arsen.efremov.2020@ukr.net

Ковальов Д. В., к.с.-г. н.,
доцент кафедри соціальних та поведінкових наук,
e-mail: kovalovdmytrov@gmail.com

Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон, Україна

Характерні соціально-економічні, демографічні та випробування які спричинила політична ситуація в Україні на даний час, обумовлює нові нюанси під час вивчення проблем зайнятості та безробіття населення. Центральною обставиною є й те, що, з одного боку, формування ринку праці є результатом соціально-економічних процесів, які відбуваються в суспільстві, а з іншого – кількісно-якісні характеристики ринку праці справляють беззаперечний вплив на динаміку цих процесів.

Таблиця 1

Ключові тренди на ринку праці

№	Тренд	Опис тренду
1	Цифровізація: нова свобода	Відбувається зміна стилю життя: менше власності, менше приватності, вище швидкість, зміна сприйняття часу і простору, зміна меж між особистим і робочим, зміна меж між компанією та екосистемою, свобода доступу до інформації та етика даних, перехід від колективу до персоналій.
2	Автоматизація: нове безробіття	50% робочих місць буде замінено роботами та штучним інтелектом, однак коли це станеться – невідомо. Також автоматизація – це не лише важка та рутинна робота, а творча та нестандартна, це не лише вантажники та продавці, але й бухгалтери, юристи, програмісти та HR-и.

ВАРНАВСЬКИЙ В.О. ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ПРОГРАМІСТІВ	494
ВДОВІЧЕНКО Д. Є., ШИШЛЮК В. Р. ПРОТИДІЯ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	496
ВИШНЕВСЬКА В.В., МОСКАЛЮК Г.О. АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ІДЕНТИФІКАЦІЇ КРИЗИ ЛІКВІДНОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО ЗАЙМАЮТЬСЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ	498
ГНАТЬЄВА Т.М., КОБРИН Т.А. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ СКЛАДАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ	502
ГНАТЬЄВА Т.М., МИХАЙЛЕНКО О.В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЙНИХ ВІДРАХУВАНЬ	504
ГУБИНА Г.Л. ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ	507
ГУЛА Д.В., АТАМАСЬ Г.П. ЕКОНОМІЧНА КРИЗА ЯК ЗАГРОЗА КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ	509
ДІДУР Г.І., ЯКОВЛЕВА К.І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	512
ДМИТРИЧЕНКО М. Ф., БОНДАР Н. М., ГРИЩУК О. К. УПРАВЛІННЯ ПІДГОТОВКОЮ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА В НАЦІОНАЛЬНОМУ ТРАНСПОРТНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	515
ЄФРЕМОВ А.О., АВЕРЧЕВА Н.О. ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА БІЗНЕС-СТРУКТУРИ	517
ЄФРЕМОВ А.О., ВАРНАВСЬКА І.В. ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ЖІНОК У СУЧАСНОМУ СВІТІ	520
ЄФРЕМОВ А. О., КОВАЛЬОВ Д. В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ УКРАЇНИ	524
ЗАМЛИНСЬКА О.В. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ РИЗИКІВ І ПРІОРИТЕТІВ СУЧАСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ	528
КАРПЕНКО С. О., ПАВЛЕНКО Г. М. СИСТЕМА ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНИМ ІНТЕРЕСАМ ДЕРЖАВИ	533
КИРИЧЕНКО А. В. СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ	535
КЛЕЙБАТЕНКО А.О., САХАЦЬКИЙ М.П., ГРИСЮК Ю.А., РОМАНОВ О.О. ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ	537
КОВАЛЬОВ Д. В. ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ	540
КОЛОКОТ В.М. РОЛЬ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ФІНАНСОВІЙ СТІЙКОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	543
КОЛОМІЄЦЬ Є.С., ДІДУР Г.І., ТЕЛІЧКО Н.А. CRM-СИСТЕМА, ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ ПРОДАЖІВ ПІДПРИЄМСТВА	544
КОНОПЕЛЬСЬКА О.В., ГАЛИЦЬКИЙ О.М. НЕОБХІДНІСТЬ ВРАХУВАННЯ РИЗИКІВ ПРИ РОЗРОБЦІ ПЛАНОВИХ ПОКАЗНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА	548
КРИЦЬКА А.О., КОЛОСОВА С.О. АГРАРНИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	550
КРИШТАЛЬ Г.О., ПАНІН Є.В., ТАРАН С.Ф. УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМ ПРОТЕНЦІАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ: ПРОБЛЕМИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	553